

A fabábú új életre kelt

A budafoki nemzetiségi tanösvény Wittmann György szemüvegén keresztül mutatja be a helyi német közösséget

2024. december 17-én Budafokon, ünnepélyes keretek között adták át a főváros első, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (MNOÖ) tanösvényhálózatának részét képező tizennyolcadik német nemzetiségi tematikus utat. A közel két kilométer hosszú útvonal Budafok gazdag német történetét, kultúráját és hagyományait mutatja be. Az állomásokon elhelyezett kétnyelvű táblák, valamint az azok tartalmát kiegészítő kísérfüzetek segítik a látogatókat a helyi örökség megismerésében, miközben oktatási és szórakozási lehetőséget is nyújtanak minden korosztály számára.

Az állomásokot összekötő vezérmotívum a Budafokon élt és alkotott Wittmann György író személye, a *Die Holzpuppe* (A fabábu), a *Das Jahr der Flut* (Az árvíz éve) és a *Schwarze Wolken* (Fekete felhők) címet viselő háromrészes művében megörökített egyedi perspektívája, valamint a több alkotásában is megjelenő jelkép, egy, a XVIII. században hazánkba érkezett német telepések által behozott fabábu.

Mind a nyolc állomáson olvashatók az adott stáció témájához kapcsolódó Wittmann-idézetek, valamint fellelhető az említett fabábu – helyi iskolások által elképzelt, megalkotott és szituációba helyezett – mása. Az, aki az átadónempe ségen résztvevőkhöz hasonlóan végigjárja a budafoki német nemzetiségi tanösvényt, és figyelmesen áttanulmányozza a táblák s a kísérfüzetben található szövegeket, képeket – és akár még a táblák elhelyezett QR-kódokat is levilágítja –, garantáltan sok új ismerettel gazdagodik. Úgy az említett íróval, mint a helyi német közösség történetével, munkájával, vallási életével, múltbéli oktatásával, zene- és borkulturális hagyományaival, egykori különleges lakhatási körülményeivel vagy gasztronómiájával kapcsolatban szerezhetünk értékes ismereteket.

Az első szervezett tematikus séta keretében Ailer Gáspár, a Szent Lipót-templom plébánosa a „Kápolna a szőlőhegyen” című állomáson megáldotta a tanösvényt, s az állomást a plébánia nevében örökbe is fogadta. A vezetett bejárás után a helyi Záborszky Pincészetben tartott ünnepségen Dr. Szirtes Edit, a Budapest XXII. Kerületi Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke köszöntötte a vendégeket. Beszédében halálját fejezte ki mindazoknak, akik hozzájárultak a projekt sikeres megva-

Indul a tanösvény avatása

A mikrofonnál Dr. Szirtes Edit, a Budafoki Német Önkormányzat elnöke

Érdeklődők az első állomásnál

Jó hangulatú dalolás a pincében

lósításához. Abbéli reményét fejezte ki, hogy az új tanösvény nemcsak Budafok közösségének jelent új lehetőséget, hanem minden látogató számára kiváló eszköz lesz a helyi német örökség megértéséhez.

A helytörténeti gyűjtemény kiállításain túl mostantól a tanösvény is hozzájárul a budafoki németek múltjának bemutatásához; remek lehetőséget ad arra, hogy az érdeklődők számára új nézőpontokat nyisson, és a digitalizált múltból merítve gazdagítson – hangsúlyozta *Gyönki Viktória*, a budafoki helytörténeti gyűjtemény vezetője, aki azt is elmondta: a múzeum szívesen segített, és örömmel fogadja örökbe és tartja majd rendben a tematikus út egyik állomását

Az országos tanösvény-kezdeményezést útjára indító Magyarországi Németek Országos Önkormányzatát *Sax Ibolya* oktatási referens képviselte, aki *Englenderné Hock Ibolya* elnök üzenetét tolmácsolta. Kiemelte: a tematikus utak létrehozásával az országos német önkormányzat elsődleges célja a magyarországi német identitás tartós megerősítése. Elmondta, olyan tanösvényeket hoznak létre, amelyek nemcsak egyszerűen bemutatják egy-egy magyarországi német település múltját és jelenét, hanem egyúttal élményt is nyújtanak – számos állomás tartalmát ugyanis megtapintható, kipróbálható, átélhető elemek teszik teljessé. Abban hisznek ugyanis, hogy az emlékezet megőrzésének egyik kulcsa az élményalapú tanulás. „Fontos számunkra, hogy a tanösvények szoros kapcsolatot tükrözzenek az adott település német közösségével, és az is, hogy a megalkotásuk után ne merüljenek feledésbe. Azt reméljük, hogy az új létesítmény mindenütt a település büszkeségévé válik majd – egyebek mellett azért is, mert a létrejövete közösségi összefogáson alapult. Hisszük, hogy az alkotók a kutatómunka során maguk is sok újat tanulnak, és értékes információkat hoztak napvilágra.”

Schuth János, a Magyarországi Német Írók, Költők és Művészek Szövetségének elnöke, mint egykori ismerősére emlékezett *Wittmann Györgyre*. Elmondta: az író fabábu-figurája igazi jelképpé vált, amely évszázadokon keresztül kísérelte a település történetét. „*Wittmann* rendszeresen részt vett a magyarországi német írók műhelybeszélgetésein. A *Schwarze Wolken/ Fekete felhők* című műben, amely a fafigura történetének harmadik része, a bábu egy bombatámadás áldozata lesz, megsemmisül. Több pályatársa is arra kérte *Wittmann*t, ne »ölje meg« a figurát, ám ő következetes maradt, a fabábú »meghalt«. Úgy gondolom azonban, hogy éppen ennek a tanösvénynek köszönhetően a fabábu most új életre kelt, arról tanúskodva, hogy Budafokon a német közösség ismét él és alkot. Ez a tanösvény nemcsak a helyieket gazdagítja, hanem az elűzött németeket és minden ide látogató érdeklődőt is.”

Az új tanösvény – csakúgy, mint a többi tizenhét – a helyi német közösség és a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata szoros együttműködésének gyümölcse, mely a Német Szövetségi Belügyminisztérium támogatásával jöhetett létre. Megalkotását dr. *Szirtes Edit*, a helyi német önkormányzat elnöke, *Farkas Brigitta*, az önkormányzat tagja, valamint az *Árpád Utcai Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola* igazgatója és *Túri Katalin* vezették. A munkában dr. *Gajdos-Frank Katalin* és *Balczer Szabolcs*, a budaörsi Helytörténeti Múzeum munkatársai szakértőként vettek részt.

LdU Presse